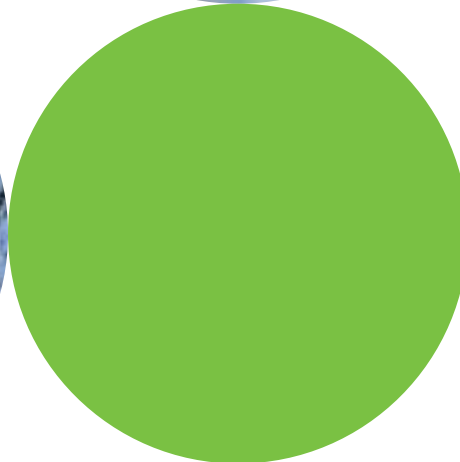
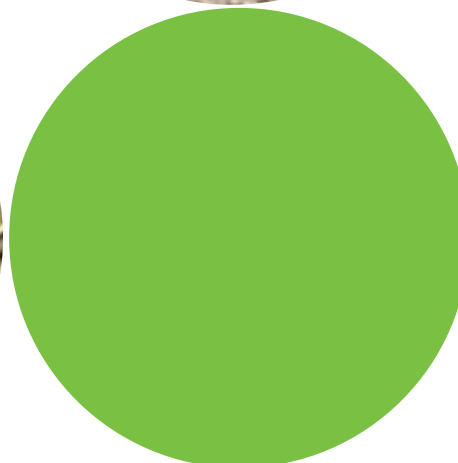
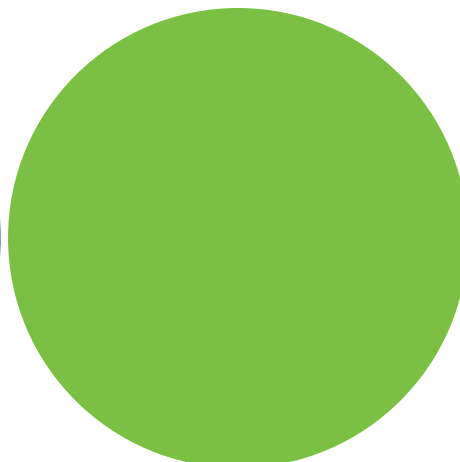

Tredje AP-fondens hållbarhetsrapport 2015

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Hållbarhet med värdegrund och konventioner som grund	3
AP3s syn på hållbarhet – en hållbar strategi	4
Etikrådet – ett samordnat påverkansarbete	5
AP3s sätter tydliga hållbarhetsmål för 2018	6
AP3s strategier ger lägre CO ₂ -avtryck – i standardiserad mätmetod	7
Skogen binder koldioxid	7
En aktiv ägarstyrning är central för en hållbar portfölj	8
Vasakronans hållbarhetsarbete – ett föredöme i branschen	9
AP3s investeringar i gröna obligationer	9
AP3 följer PRIs principer för ansvarsfulla investeringar	10
AP3s miljöpåverkan	11
AP3 utvecklar hållbarhetsarbetet	12

Kontakt:

AP3, Box 1176, 111 91 Stockholm.
info@ap3.se, 08-555 17 100

Text och produktion: AP3

Fotografer: Peter Phillips, Sofia Lilja,
Johner Bildbyrå Tryck: Ineko AB

AP3s uppdrag:

»Att bidra till att värdesäkra den svenska allmänna pensionen för nuvarande och framtida pensionärer, genom att ansvarsfullt investera och förvalta buffertkapitalet«

AP3s hållbarhetsrapportering

– ett utdrag ur AP3s årsredovisning 2015

AP3s hållbarhetsrapportering och årsredovisning illustrerar fondens ambitioner att skapa avkastning till största möjliga nytta för pensionssystemet. Alltsedan AP-fonds-systemet skapades 2001 har AP3 bidragit till att skapa värde för såväl dagens som framtidens pensionärer.

Kommunikationen med fondens intressenter är en viktig del för att skapa insikt och förståelse för AP3s val av inriktning och förhållningssätt. Fonden eftersträvar god informationsgivning med hög transparens och tydlighet. AP3 har genom åren besökts av flera utländska pensionsfonder som ser det svenska pensionssystemet som en förebild.

För att möta omgivningens ökade intresse för och krav på hållbarhetsfrågor har AP3 för 2015 valt att både integrera hållbarhetsrapporteringen i årsredovisningen och har tagit fram denna separata hållbarhetsrapport. Båda rapporterna finns på www.ap3.se.

Hållbarhet med värdegrund och konventioner som grund

AP3s hållbarhetsarbete tar sin utgångspunkt i svenska statens värdegrund. I denna värdegrund är demokrati, alla människors lika värde, den enskilda människans frihet och värdighet samt en hållbar utveckling centrala delar. Allt i enlighet med skrivningarna i Regeringsformen.

Svenska statens värdegrund kommer också till uttryck genom de internationella konventioner som Sverige har undertecknat. Bland dessa finns konventioner om miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt, korruption och inhumana vapen. Dessutom omskrivs det stöd som Sverige ger till initiativ såsom FNs Global Compact och

OECDs riktlinjer för multinationella företag samt genom Sveriges ställningstaganden i folkrättsliga frågor.

Implementering av UN PRI – en ständig process

AP3 undertecknade FNs principer för ansvarsfulla investeringar, UN PRI, redan 2006. Implementeringen av prin-

ciperna är ett ständigt pågående arbete för att AP3 ska beakta hållbarhet både som kapitalförvaltare och kapitalägare. Nyckelorden är integrering, dialog, samverkan och rapportering och på vissa områden har fonden kommit långt, medan andra tagit längre tid att implementera. Exempelvis har AP3 alltid varit en engagerad och aktiv ägare i de bolag fonden investerar i, medan integrering av hållbarhet i investeringsanalyser och investeringsbeslut är en ständigt pågående utvecklingsprocess.

AP3s syn på hållbarhet – en hållbar strategi

Som långsiktig ägare och förvaltare av svenskt pensionskapital har AP3 ett ansvar för att värdesäkra den allmänna pensionen för nuvarande och framtida pensionärer genom att ansvarsfullt investera och förvalta pensionskapitalet. Det innebär att AP3 investerar och förvaltar investeringarna på ett långsiktigt hållbart vis.

AP3 har en lång tradition av att hantera miljö- och etikfrågor i sina investeringar. AP3s hållbarhetsarbete tar sin utgångspunkt i svenska statens värdegrund. I denna värdegrund är demokrati, alla människors lika värde, den enskilda människans frihet och värdighet, samt en hållbar utveckling centrala delar, allt i enlighet med skrivningarna i regeringsformen. Svenska statens värdegrund kommer också till uttryck genom de internationella konventioner som Sverige har undertecknat.

Under 2015 tog AP3 ytterligare viktiga steg mot att fullt ut integrera hållbarhet i sina analyser och investeringsbeslut inom klimat- och miljöområdet. Ett antal ambitiösa hållbarhetsmål presenterades dessutom av fonden i december 2015 kring CO₂-avtryck, gröna obligationer och andra strategiska hållbarhetsinvesteringar. I november annonserade AP-fonderna gemensamt att man kommit överens om en standard för hur koldioxidavtryck mäts och redovisas för investeringsportföljerna. AP3 fortsatte dessutom att investera i gröna obligationer och genom sitt direktägande i fastighetssektorn bidrar fonden till en grönare fastighetsmarknad. En fördjupad analys

av vissa sektorers hållbarhetsprofil har också genomförts för att öka kunskapen.

Strategier för att hantera hållbarhet

AP3 har valt olika strategier för hållbarhetsarbetet beroende på hur ägandet ser ut. I bolag där AP3 är stora ägare, främst fondens onoterade fastighetsbolag Vasakronan, Hemsö, Trophi och Regio, kan fonden direkt påverka bolagens strategier genom representation i bolagens styrelser. I svenska börsbolag sker aktivt engagemang via dialoger, röstning eller genom deltagande i valberedningar. I de utländska bolagen, där ägarandelarna normalt sett är mycket mindre, sker hållbarhetsarbetet huvudsakligen via AP-fondernas Etikråds bolagsdialoger i samarbete med andra ägare och genom olika typer av portföljscreening.

Om ett bolag i fondernas portföljer bryter mot internationella konventioner kan Etikrådet rekommendera AP-fonderna att utesluta bolaget. Det är dock upp till respektive fond att besluta om en faktisk uteslutning och per den 31 december 2015 är 14 bolag uteslutna från AP3s investeringsuniversum. Därutöver genomför AP3

löpande en kvantitativ screening av hållbarhetsrisker i alla bolag i portföljen. Resultatet av screeningen, tillsammans med information från andra datakällor och fondens interna expertis inom hållbarhetsfrågor, kan leda till att innehav avvecklas.

Negativ selektion – begränsar hållbarhetsriskerna

AP3 strävar efter att identifiera bolag och investeringsområden som är utsatta för betydande hållbarhetsrisker. Exempelvis undviker fonden systematiskt investeringar i bolag med svagt hållbarhetsarbete. Fonden har utvecklat och implementerat en investeringsstrategi som innebär screening och avyttring av bolag. Syftet är att positionerna över tid antingen ska ge en högre avkastning i förhållande till dess alternativa placering eller tydligt begränsa fondens hållbarhetsrisker. Inom denna strategi har AP3 identifierat och avyttrat ett 100-tal mindre bolag i Europa och Nordamerika som ur hållbarhetssynpunkt bedöms som förhållandevis svaga.

Som en del i AP3s hållbarhetsstrategi har fonden även sålt samtliga bolag där en stor del av verksamheten

Tre angreppssätt för AP3s hållbarhetsarbete

Genom ambitiösa mål och positiv och negativ selektion så begränsar fonden hållbarhetsriskerna.

Etikrådet – ett samordnat påverkansarbete

Sedan 2007 har AP1, AP2, AP3 och AP4 samordnat påverkansarbetet gentemot utländska bolag inom miljö- och etikområdet via det gemensamma Etikrådet. Etikrådets uppdrag är att göra skillnad genom att engagera sig och föra dialoger med bolag i syfte att påverka deras arbete med miljö- och socialt ansvar.

Etikrådet bidrar till att minska riskerna som kan påverka den långsiktiga avkastningen i AP-fondernas investeringar. Etikrådet arbetar både förebyggande och reaktivt. Etikrådets mål är att få till stånd en förändring och inom fonderna finns en grundläggande övertygelse om att denna förändring bäst uppnås genom att som ägare trycka på och via dialog försöka påverka bolaget.

Under 2015 förde Etikrådet dialoger om bland annat mänskliga rättigheter, miljö och korruption med bolag spridda över hela världen.

Etikrådet samarbetar ofta med större internationella investerare, främst pensionsfonder, i syfte att dela erfarenheter och driva gemensamt påverkansarbete. Samarbete innebär att ett större kapital står bakom ett initiativ eller en viss ståndpunkt samt att resurser används effektivare och ger större möjligheter att uppnå önskade förändringar hos bolagen. AP-fonderna har, antingen i egen regi eller via Etikrådet, deltagit i ett flertal investerarinitiativ som fonderna själva eller andra större institutionella ägare har initierat.

Exempel på förebyggande arbete under senare år finns inom gruv-, läkemedels-, och livsmedelsindustrin samt arbete inom antikorrupsionsområdet.

 etikrådet
ETT SAMARBETE MELLAN FÖRSTA,
ANDRA, TREDJE OCH FJÄRDE AP-FONDEN

kan relateras till utvinning eller förbränning av kol (Coal and Consumable Fuels). Denna del av den negativa selektionen omfattar ett mindre antal bolag noterade i Kanada, USA och Storbritannien. Sammantaget innebär denna strategi en begränsning av hållbarhetsriskerna i portföljen, utan att avkastningen påverkas i någon större utsträckning.

Positiv selektion

– avkastningspotentialen överordnad

Ett positivt urval kan exempelvis bestå av investeringar i bolag och fonder där ett proaktivt hållbarhetsarbete bedöms generera en god avkastningspotential. För AP3s del omfattar detta investeringar i gröna obligationer, fondinvesteringar med tydligt hållbarhetsperspektiv, infrastruktur med särskild hållbarhetsprofil och investeringar i hållbarhetscertifierad skog.

Att investera i bolag som hushåller med jordens resurser såsom råvaror,

vatten och energi är en strategi som borde vara lönsam för en långsiktig kapitalförvaltare som AP3. Fonden har utvecklat och implementerat en investeringsstrategi som innebär investeringar i ett antal bolag inom tre sektorer som ur ett miljöperspektiv innehåller stora risker.

Portföljstrategin fokuserar på de bolag inom sektorerna energi, material och kraftförsörjning som har relativt sett låga utsläpp av växthusgaser och relativt sett lägre energi- och vattenförbrukning än genomsnittet. Strategin bygger på att de bolag som har bra kontroll på sina hållbarhetsrisker, sannolikt även har en generellt sett bättre styrning och företagskultur. Portföljstrategin förvaltas internt och hittills har fonden investerat totalt 450 miljoner kronor som ställs mot korta terminspositioner.

»Hållbarhet är en fråga om riskbedömning och ställer höga krav på ansvarstagande i en verksamhet som vår.«

AP3 sätter tydliga hållbarhetsmål för 2018

Tredje AP-fonden har beslutat att höja ambitionsnivån för fondens hållbarhetsarbete ytterligare. Målsättningar är satta med siktet på 2018 och ställer höga krav på fonden.

Klimatförändringarna leder till omställningar av världens resurser och påverkar AP3s portföljutveckling. Fonden har därför specifikt valt att fokusera på klimatbelastningen genom att målsätta ett antal frågor. Därmed höjer fonden ambitionsnivån för fondens hållbarhetsarbete ytterligare.

Mätning av CO₂ påbörjades redan 2014

I december 2014, då fonden började mäta den noterade aktieportföljens koldioxidavtryck, redovisade AP3 en koldioxidneutral portfölj. Detta genom att de utsläpp av CO₂ som fondens aktieinnehav orsakar till stora delar balanseras av fondens skogsinnehav¹ som binder stora mängder koldioxid. Trots det redan positiva utgångsläget har AP3 fortsatt tydliga ambitioner att ytterligare reducera klimatbelastningen i portföljen.

Fyra mål satta för 2016 - 2018

AP3 har valt olika strategier för hållbarhetsarbetet beroende på hur fondens ägande ser ut. AP3 har valt att kommunicera målen med siktet på 2018 och med årliga uppföljningar av insatserna:

- Noterade aktiers och krediters CO₂-avtryck ska ha halverats år 2018 jämfört med fondens nivå 2014. AP3 uppmuntrar dessutom alla företag att senast 2018 regelbundet rapportera bolagets CO₂-avtryck.
- AP3 avser bidra till att utveckla marknaden för gröna obligationer i linje med COP21 och siktar på att till utgången av 2018 mer än tredubbla innehavet i gröna obligationer från 4,5 miljarder till 15 miljarder kronor.
- AP3s strategiska hållbarhetsinvesteringar, däribland investeringar inom vattenrening, ska fördubblas från 10 till 20 miljarder kronor till slutet av 2018.
- AP3 arbetar för att Nordens största fastighetsbolag Vasakronan, som ägs till 25 procent av fonden, ska fortsätta att leda utvecklingen av hållbarhetsarbetet inom fastighetsbranschen i Sverige. Fonden arbetar även för att de övriga ägda fastighetsbolagen (Hemsö, Trophi, Regio med flera) utvecklar ett ambitiöst hållbarhetsarbete allteftersom bolagen mognar.

Hållbarhet en fråga om riskbedömning

Hållbarhet är en fråga om riskbedömning och ställer höga krav på ansvarstagande i en verksamhet som vår, säger Mårten Lindeborg, vice VD och CIO i Tredje AP-fonden. De prioriteringar som vi beslutat bygga på bedömning av vad som är långsiktigt värdeskapande. Synen på vad som är värdeskapande handlar för oss om god ägarstyrning, miljöhänsyn och socialt ansvar. När fonden fattar beslut om förändringar omfattas hela portföljen av granskningen. Ägarna gör sitt och bolagen själva har det yttersta ansvaret för att säkerställa hållbarhet i sin verksamhet.

I november 2015 skrev AP3 under initiativet Paris Pledge for Action och står därmed bakom det avtal som signerades på klimatmötet i Paris (COP21) då 195 länder kom överens om utmanande klimatmål.

AP3 anser att välskötta bolag på sikt leder till högre avkastning och lägre risk för investeraren. Precis som för enskilda företag skapar hållbarhetsfrågorna möjligheter och risker i fondens verksamhet. Hållbarhet är därför en integrerad del av fondens förvaltningsstrategi för att långsiktigt skapa värden för pensionssystemet.

1) Beräkningsgrunderna för både den noterade aktieportföljen och skogen baseras på olika antaganden. Detta ger en vägvisning som kan användas för att identifiera risker, möjligheter och sedermera analysera om det sker förbättringar i portföljen och underliggande investeringsuniversum.

AP3s strategier ger lägre CO₂-avtryck – i standardiserad mätmetod

Koldioxidavtrycket för investeringsportföljen beskriver hur stora utsläpp av koldioxid som bolagen AP3 investerar i släpper ut. AP-fonderna har enats kring en standardiserad mätmetod.

AP-fonderna (AP1-AP4 samt AP6 och AP7) har enats kring sättet att redovisa koldioxidavtryck. Fonderna redovisar därmed sina koldioxidavtryck för aktier med de tre vanligast förekommande indikatorerna: absolut koldioxidavtryck, koldioxidintensitet relaterat till bolagens marknadsvärde och koldioxidintensitet relaterat till bolagens omsättning¹. Trucost, som specialiserar sig på analys av miljödata, har på AP3s uppdrag beräknat fondens koldioxidavtryck för 2015. Beräkningarna visar att AP3s aktieportfölj har förbättrats avsevärt ur ett klimat- och miljöperspektiv då fondens koldioxidavtryck har minskat markant under året. Per den 31 december 2015 har AP3s aktieportfölj ett koldioxidavtryck som är 44 procent lägre än motsvarande globala jämförelseindex, MSCI All Country World Index. Motsvarande siffra året innan var 27 procent.

Förbättringen beror bland annat på positiva effekter från valet av sektorer samt på valet av koldioxideffektiva bolag inom respektive sektorer.

Svenska bolag är i genomsnitt mer koldioxideffektiva jämfört med sina globala konkurrenter, vilket påverkar AP3s portfölj positivt. Den svenska börsen är också överviktad mot sektorer med låg koldioxidexponering (finans- och fastighetssektorn) och underviktad mot sektorer med hög koldioxidexponering (energisektorn och kraftförsörjningssektorn).

Det faktum att fondens aktieportfölj har ett betydligt lägre koldioxidavtryck än motsvarande globala jämförelseindex är en bekräftelse på att koldioxidrisker beaktas i fondens investeringsbeslut.

Den fördjupade kunskapen om aktieportföljens koldioxidutsläpp används i fondens löpande investeringsprocess, såväl för val av enskilda bolag som för den långsiktiga sammansättningen av portföljen. Kunskapen utgör även en viktig del när fonden för dialog med bolag för att adressera miljö- och klimatfrågan.

Skogen binder koldioxid

Skog binder koldioxid och det är främst nyetablerade skogsplantager i områden som tidigare inte omfattats av skog som ackumulerar betydande mängder koldioxid i biomassorna, både ovan och under jord. Däremot bedöms befintlig naturskog eller mer mogna skogsplantager inte ha lika stor effekt på lagring av koldioxid, åtminstone om tillväxttakten begränsas av en motsvarande avverkningstakt.

AP3 äger förhållandevis stora skogsarealer, ungefär 220 000 hektar, motsvarande ett marknadsvärde på 5,6 miljarder kronor. Fonden har med hjälp av externa experter genomfört beräkningar av hur mycket koldioxid som fondens stora skogs innehav binder. En stor del av fondens skogs innehav består av ungskog som växer stadigt och som därmed kontinuerligt binder stora mängder koldioxid.

IWC, ett internationellt skogsföretag, bedömer att det finns totalt 45 miljoner ton lagrad koldioxid i skogs innehaven. Detta är en konservativ bedömning då biomassorna under jord också binder betydande mängder koldioxid. Beräkningarna visar att tillväxten i skogs innehaven dessutom medför en årlig lagring av koldioxid motsvarande 2,2 miljoner ton koldioxid, dvs långt mer än de årliga utsläpp på 1,4 miljoner ton koldioxid som aktieportföljen ger upphov till. I bedömningen bör man dock beakta att en del av skogstillgångarna kontinuerligt avverkas och att en del av den lagrade koldioxiden därmed släpps ut i atmosfären.

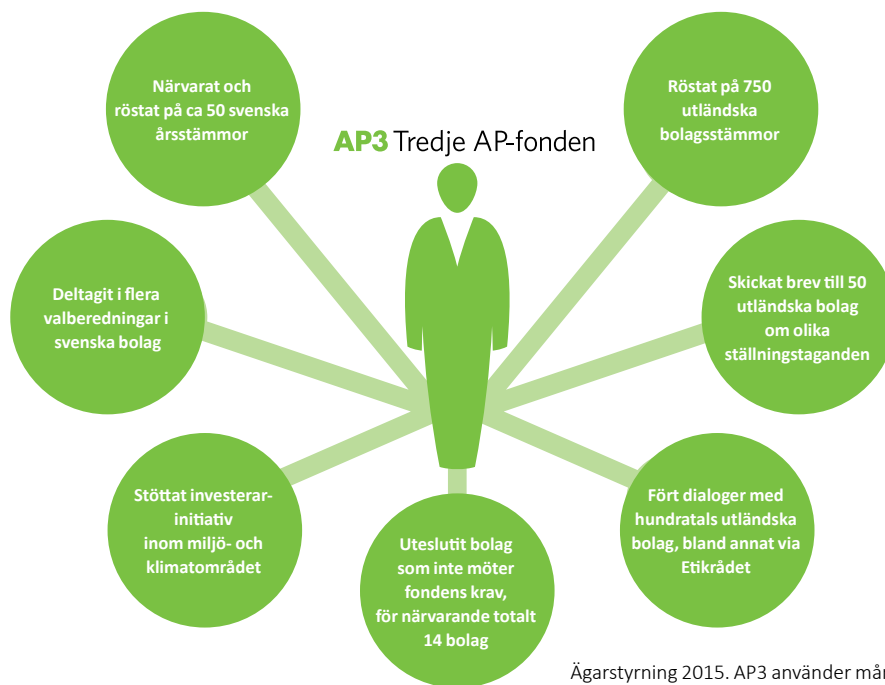
Hur stor andel som släpps ut till följd av avverkning beror på vilka slutprodukter som den avverkade skogen används till. I vissa slutprodukter, exempelvis trävaror som används vid husbyggen, fortsätter koldioxiden att lagras i upp till 75 år medan lagring i pappersprodukter ger upphov till mindre positiva miljö- och klimateffekter.

Även om beräkningarna innehåller ett visst mått av osäkerhet till följd av beräkningstekniska antaganden ger de en indikation om att de utsläpp av växthusgaser som fondens innehav i aktier och kreditobligationer orsakar, till stora delar balanseras av att fondens skogs innehav binder stora mängder koldioxid.

	Absolut CO ₂ -avtryck (milj. tCO ₂)	CO ₂ -intensitet i relation till marknadsvärde (tCO ₂ e/mkr)	CO ₂ -intensitet i relation till omsättning (tCO ₂ e/mkr)	AP3 vs jämförelseindex, MSCI ACWI
2014	1,6	17,1	25,3	-27%
2015	1,4	12,2	18,5	-44%
2014-2015	-16%	-29%	-27%	

AP3s koldioxidavtryck har minskat markant under året. Minskningen ligger mellan 16 och 29 procent beroende på om man mäter avtrycket i absoluta termer eller om man baserar analysen på ägarandelar av bolagens marknadsvärde. Jämfört med aktiemarknaden i stort, mätt enligt MSCI ACWI, är fondens koldioxidavtryck 44 procent lägre. Minskningen är i linje med AP3s målsättning att halvera koldioxidavtrycket mellan 2014 till 2018.

1) Koldioxidavtrycket beräknas för innehav per den 31 december med hjälp av senast tillgängliga koldioxiddata för direkta utsläpp (Scope 1) och indirekta utsläpp från energi (Scope 2). Enligt tidigare beräkningar för 2014 uppgick koldioxidavtrycket till 2,3 miljoner ton CO₂. Under 2015 har beräkningsmetodiken ändrats, vilket resulterat i lägre koldioxidavtryck för 2014. AP-fonderna inkluderar information om hur stor andel av respektive AP-fonds kapital som kartlagts, samt hur stor andel som baseras på rapporterade utsläpps-siffror respektive estimerade koldioxidutsläpp. För AP3s del omfattar kartläggningen 50 procent av portföljens marknadsvärde. Trucost beräkningar baseras på 80 procent rapporterade utsläppssiffror och resterande 20 procent består av estimerade koldioxidutsläpp.

Ägarstyrning 2015. AP3 använder många olika verktyg för att utöva ägarrollen.

En aktiv ägarstyrning är central för en hållbar portfölj

Välskötta bolag leder på sikt till högre avkastning och lägre risk för investeraren. AP3 agerar utifrån principerna om engagemang, agerande och krav på förändring i syfte att göra skillnad.

Ägandet avgörande för valet av strategi

AP3 har valt olika strategier för påverkansarbete beroende på hur ägandet ser ut. AP3 koncentrerar ägarstyrningsarbetet till de områden där fonden bedömer att man gör störst nytta och har störst möjlighet att påverka. I helägda bolag eller bolag där fonden är stora ägare, främst fondens onoterade fastighetsbolag Vasakronan, Hemsö och Trophi, kan fonden direkt påverka bolagens strategier genom representation i bolagens styrelser. I den noterade aktieportföljen varierar ägarandelarna då AP3 har en globalt diversifierad aktieportfölj som innehåller drygt 3 000 bolag, varav flertalet är utländska bolag. Ägandet i utländska noterade bolag är normalt sett små och där har

fonden av naturliga skäl begränsade möjligheter att påverka via aktiv ägarstyrning. I dessa bolag sker påverkansarbetet ofta i samarbete med andra ägare, huvudsakligen via AP-fondernas gemensamma Etikråd.

Även den svenska aktieportföljen är diversifierad och innehåller omkring 130 bolag, men till följd av att svenska aktier har en större vikt i fondens totalportfölj, är ägarandelarna större i svenska bolag än i de utländska. I svenska börsbolag sker aktivt engagemang främst via dialoger eller genom deltagande i valberedningar. Givet att ägarandelarna är högre i svenska bolag är också möjligheterna att påverka större. Dessutom har AP3 en stark ställning på den svenska kapitalmarknaden och fondens synpunkter får därmed också större genomslag i svenska bolag.

Välfylld verktygslåda

AP3s ägarstyrningsarbete utgår från den ägarpolicy som fastställs av fondens styrelse. Policyn innehåller grundläggande principer för bolags-

styrning och beskriver hur fonden förhåller sig till bolagens sociala och miljömässiga ansvarstaganden. Centrala delar i ägarpolicyen är aktieägares rättigheter och skyldigheter, fondens syn på frågor som rör bolagens kapitalstruktur, styrelser, revision och intern kontroll, ersättningsfrågor och bolagens förhållningssätt till miljö och socialt ansvar.

Öppenhet skapar förtroende

AP3 anser att öppenhet är en förtroendefråga och fondens ambition är att på ett så transparent sätt som möjligt redovisa hur fonden utövar sitt ägaransvar. I en årlig ägarstyrningsrapport redogörs för väsentliga ägarfrågor som fonden adresserat det gångna året. Etikrådets arbetssätt och resultat presenteras årligen i en särskild rapport.

AP3s ägarpolicy, ägarstyrningsrapport och Etikrådets årsrapport återfinns på hemsidorna www.ap3.se och www.etikradet.se

Vasakronans hållbarhetsarbete – ett föredöme i branschen

AP3s fastighetsportfölj domineras av Vasakronan som är ett av Nordens ledande fastighetsbolag inom hållbarhetsfrågor.

Vasakronan är ISO14001-certifierat och var först i världen med att ge ut en grön företagsobligation. Vasakronan var dessutom ett av de första klimatneutrala fastighetsbolagen.

Idag driver bolaget särskilt frågor om minskad energianvändning och en ökad resurseffektivitet. Vasakronan ökar sin satsning på solceller för en mer hållbar energiförsörjning och planerar att prova att bygga kontorshus i trä. Vasakronan arbetar dessutom för

att kunna återbruka byggmaterial i stor skala. Vasakronan arbetar även med att hjälpa hyresgästerna att minska sin klimatpåverkan.

En ambition är att skapa kostnads- och resurseffektiva kontor som främjar produktivitet och trivsel samt att utveckla fler energisamarbeten, bättre möjligheter för källsortering och alternativa transportlösningar, som till exempel cykelgarage, omklädningsrum, infrastruktur för laddning av elfordon och bilpooler.

Vasakronans hållbarhetsarbete är ett föredöme i branschen och AP3 strävar efter att så långt som möjligt använda kunskap och erfarenheter i övriga delar av fondens fastighetsportfölj.

AP3s investeringar i gröna obligationer ökar

Redan 2008 började AP3 att investera i gröna obligationer. Gröna obligationer syftar till att finansiera olika projekt som mildrar klimatförändringar eller hjälper aktörer att anpassa sig till effekterna av dem. Det kan röra sig om att stödja koldioxidnåla verksamheter som sol- och vindkraft, effektivare transporter, översvämningsskydd, vattenrening eller förbättrad avfallshantering.

Marknaden växer

Marknaden för gröna obligationer har vuxit explosionsartat sedan den första obligationen emitterades 2007. Under de första åren fanns det få emittenter av gröna obligationer och investerare visade inget större intresse, men detta har förändrats och i takt med att efterfrågan ökat har det också emitterats allt större volymer. Tidigare var det främst hel- eller delstatliga emittenter som Världsbanken eller Europeiska investeringsbanken som gav ut obligationer, men numera väljer också allt fler bolag att emittera gröna företagsobligationer.

Flera investeringar

Fonden har gjort flera investeringar under senare år, bland annat i afrikanska utvecklingsbanken African Development Banks gröna obligation och i en liknande obligation utgiven av fastighetsbolaget Vasakronan. Totalt uppgick Tredje AP-fondens portfölj av gröna obligationer vid årsskiftet 2015/2016 till cirka 4,5 miljarder kronor.

AP3 följer PRIs principer för ansvarsfulla investeringar

AP3 Tredje AP-fonden - insatser

PRINCIP 1.

Vi ska integrera hållbarhet i investeringsanalyser och beslutsprocesser.

- Inkluderar data om hållbarhet (ESG) i analyser och beslutsprocesser i hela portföljen.
- Utvecklar modeller och verktyg för hållbarhet som är anpassade till olika investeringsstrategier.
- Utbildar personal inom hållbarhetsområdet.

PRINCIP 2.

Vi ska vara engagerade ägare och integrera hållbarhetsfaktorer i vår ägarpolicy och i vårt bolagsstyrningsarbete.

- Hållbarhetsfaktorer en viktig del i ägarpolicy.
- För dialoger om hållbarhetsfrågor med svenska och utländska bolag.
- Röstar på svenska och utländska bolagsstämmor.
- Deltar i valberedningar.
- Kontrollerar portföljen avseende kränkningar av internationella konventioner.

PRINCIP 3.

Vi ska uppmuntra bättre rapportering av hållbarhetsfaktorer i de bolag vi investerar.

- Stödjer initiativ för att förbättra bolagens rapportering, exempelvis Carbon Disclosure Project (CDP), Global Reporting Initiative (GRI), Extractive Industries Transparency Initiative (EITI), Global Compact och Hållbart värdeskapande.
- Ställer frågor kring hållbarhet i fondens utvärderingar av externa förvaltare.

PRINCIP 4.

Vi ska verka för att principerna accepteras och implementeras av finansbranschen.

- Uppmanar externa förvaltare att skriva under PRI.
- Deltar på konferenser.
- Ställer frågor om PRI i upphandlingar där relevant.

PRINCIP 5.

Vi ska samarbeta för att underlätta implementeringen av principerna.

- Samarbetar med AP1, AP2 och AP4 i AP-fondernas Etikråd (Etikrådet).
- Etikrådet samarbetar med internationella investerare i bolagsdialoger och proaktiva projekt.
- AP3 samarbetar med svenska och internationella investerare.

PRINCIP 6.

Vi ska rapportera om vilka framsteg vi gör i samband med implementeringen av principerna.

- Publicerar årligen en ägarstyrningsrapport samt en hållbarhetsrapport.
- Rapporterar i årsredovisningen och på fondens hemsida.
- Dialoger med utländska bolag, vilket rapporteras i Etikrådets årsrapport.
- Svarar på PRIs årliga enkät och offentliggör svaren på PRIs hemsida.

Många diplom på AP3s kontor vittnar om att fonden under 2015 höjde sin kunskap inom hållbarhetsområdet genom en utbildning för såväl ledningen som medarbetarna i förvaltningen.

AP3s miljöpåverkan

Att ta hänsyn till miljön är en viktig del i AP3s verksamhet. Fondens direkta miljöpåverkan är däremot relativt liten och omfattar i huvudsak tjänsteresor, energiförbrukning i form av uppvärmning och kylning av fondens kontorslokal samt inköp av kontorsutrustning.

Tjänsteresor

Vid val av färdväg eftersträvar AP3 att i första hand välja tåg framför flyg om resan sker inom Sverige. De flesta tjänsteresor sker dock till utlandet och då med flyg. Telefon- och videokonferenser används i stor utsträckning som ett alternativ till tjänsteresor. Fondens kontor ligger centralt beläget i Stockholm, vilket möjliggör effektivt resande med kommunala färdmedel eller cykel till och från kontoret i stället för med bil. Fonden har inga tjänstebilar.

Energieffektiv kontorslokal

AP3 bedriver sin verksamhet i en kontorsfastighet som är miljöcertifierad enligt LEEDs guldnivå. LEED är ett av världens ledande miljöcertifieringssystem av byggnader som bland annat bedömer energianvändning, inomhusklimat samt användning av återvunnet och närproducerat material. Fonden återvinner papper, elektronikavfall samt källsorterar kartong, metall, plast, batterier, glödlampor och hushållsavfall. Nya skrivare med en "PullPrint"-funktion installerades 2015 för att minska pappersanvändningen.

Under 2015 utförde fastighetsägaren Vasakronan ett antal åtgärder i fastigheten, bland annat nytt undertak och ny belysning (LED) i entrén och utbyggnad av Sol El-anläggningen (dvs solceller).

Miljödata

Energianvändning inom organisationen	2015	2014	2013
Energianvändning, totalt kwh	210 291	248 865	225 225
varav el, kwh	116 589	117 213	127 383
varav värme, kwh	63 066	70 794	76 590
varav kyla, kwh	30 636	60 858 ¹	37 122
Förnybar energi, %	100	100	100
Direkta utsläpp av växthusgaser²			
Tjänsteresor, ton CO ₂	73,8	81,1	44,5
Antal bud, st	114	116	144
varav cykelbud inom Stockholm, st	104	97	80
varav hybridbil inom Stockholm, st	10	19	11
Total avfallsvikt³			
Pappersförbrukning, kg	1 213	1 368	1 481
Andel miljömärkt papper av total pappersförbrukning, %	100	100	100
Återvunnet pappersavfall ³ , kg	4 777	6 420	4 690
Återvunnet elektronikavfall, kg	267	192	148

1) Fastighetsägaren hänvisade ökning av energianvändningen 2014 till den då varma sommaren.

2) Bud mäts ej.

3) Inkluderar tidningar, kuvert, mm.

Konstverket i bakgrunden, en alkemisk ugn som kallas "Money are like dross", ingår i Tensta konsthalls utställning och visas på AP3s kontor under våren 2016.

AP3 utvecklar hållbarhetsarbetet

- AP3s initiativ och insatser
- AP-fondernas initiativ drivna av Etikrådet

